

1.

On, ritam, blagodat srcu i ljudskom obliku, službu svoju što krotko i smerno vrši, nesazdan od bilo kakvog poroka i neunakažen niti ropskom tom ženskom slasti, ljubezan, on nalazi svoj odjek u ljudskoj duši. A oni se bokore.

Golubica — kumrija — je on u polju, na žitorodnoj njivi životu prirasloj, koja svoje gnezdo ne svija u rastočenom đavolskom golubarniku, već nežno postavlja svoj odar pod strejom žitnice. Golubica što mir i hleb svetu je. Ne iskušavajte je. Čvrsta je kao žulj u šaci ili šljiva na mišici.

2.

Odmicanje ovde predstavlja dah koji oživotvorava mozaik njive blagotvorno pružen oku, iznad visokome. Ona boja koja graniči i zmija se živa, duga koliko je visina klasja, naizgled je daleko različita od boje pokošene i boje nepokošene žita. Ali ona proizlazi iz obe, blagodarci sobom njima što ona je, i obe je one primiše širokogrudu u sebe i u njima srce poče da rasti. Tako sve tri daju ono prelepo žitnih polja gledanih rado.

3.

A vetar pomno prati kretnje kosača, pa mu pomaže ili ne, želi sreću ili nesreću. Vetar, glavna pomoć košenju tako gubeći sebe on, ipak, likuje.

4.

Pljune se u ruke i u kamen, tako da ne ostaju nelep metalni trnovi, koji inače i kvare još sečivo — vrlo nemilosrdno prema klasju. A samo držalje i kako se ono drži je mesto gde njiva stoji.

Oh, a butike devojaka što srpom skupljaju otkose i vezuju ih u snopove novim uzicama držeći ih za pašom a svaku prvu međ zubima. Suve niti i oštre pale usne žudnjom i ona se širi kao vulkan izbijajući kroz zategnutu zlatonosnu kožu gorkom zamkom — lepom za ljudske ruke. Tim privlače tako one zalutalo vlače. Veštije i upornije u vlastitoj žudnji ređaju snoplje u krstine, pretapaju svoj zov i svoju strast u raspored krstina. Te ovaj ukusan raspored ugada nevidnom oku onom, iznad što je visoko. Tako se čuva, za malo vreme, ono vredno što je u košenju i posle samog njega.

5.

Trljanjem međusobnim stabala žitnih poneko zrno u uvo zemlje upadne, a onda ono blago oslušne i čuje sa one strane plodan žubor podzemnih reka što prevladavaju i samo vreme.

Osje se udene u natikače iz jednih ruku što su pletene, nadbija se ono sa crnom snagom u dnu pora ispucale kože nagnutom nad samom sobom — istražujući se brižljivo. Kao pustinja ljubavi na kojoj ništa zeleno ne raste do bosih cvetovi žitnih košuljica koji odozgo nadole hode. Ovakva radnja oblagorođuje i razveseljava.

GORGONA ILI DALEKOVIDOST škica ili esej u kolevcu

Zaoka, čioda, zle oči. Zlook — ne uriče zlo već strašno u daljini koja sviče i zari se nesvesno uspeva da ga navidi.

Zli su pogledi prorocki, predviđajući. Poseduju neku mrazovitost:

„Mirne vode su duboke”
jer ponajbolje ogledaju,
ponajtačnije.

A ono što je loše u tome, onaj bol dubina, proroka, genija:

„ogledalo, čamo smrznuta u okviru”.

Zlo oko opčinjava, u borbi je to smrtonosno. U Zlooku se vidi kraj, završetak, pred

jovica acin

KORAK PO KORAK

njim se zastane, neupučen — luda neznanica, to usmrćuje. Oko Gorgone na štitovima heleniskim, sablja sa očima po kojima Marko Kraljević pozna sablju babajka svog.

Srda Zlopogleda, —

Oštar pogled — in medias res — ne remeti rad i raspored. Ima kratkoću u kojoj nema slutnje do samo zaključak, oštro oko vara jer je pre varanja: spoljne brzo vara ali on na to ima pravo, unutarnje to čini beskompromisno, bez srca, oštrina zaboravlja ono kroz šta gleda, zaboravlja spoljne na ime unutarnjeg — istina je u njihovoj vezi.

„Ko polako ide dalje stiže” — nakon koraka se okrenemo da zapamtimo put, jer ono što je na kraju velikim delom je na početku i usput. Razgledanje je dobra stvar isto kao što ekser nije čekić kojim se zakucava. Oštro oko je analitičko.

Iza dalekovidosti stoji istinito naslućivanje u koje se ne sme imati poverenja, ali je ipak maštarija koja pomaže zbiljskom kretanju napred.

x x x

U ljubavi je dalekovidost bajka, oči vide ono što srce najviše želi, ili baš ne, da vidi. Tada treba držati zatvorene oči a srce otvoreno.

PEČENJE HLEBA

Za čitavo vreme pečenja, dok rumen kao raskoš i dostojanstvo ružine latice umiva testo, sredina se pokorava kori. Popuška cveta kao najlekovitija pečurka, punog srca radosti i vedrine, koja samu sebe nedri i niti između dva kamena zelena kô dva mača zelena. I sve je u njoj lako i lepršavo, u njoj hranljivost svija svoje nevideno gnezdo od trave i grančica koje je vatra ponela sa sobom odlazivši u štapu sa neba. To zruci duge su, milina je pogledati i duboko u krišku zagristi.

Gnjecava kora čvrstna i cveta u tankoprstu slast, punu nečeg novog, dobrodušnog i primamljivog. Cvet ukusa oporog, taj bez kojeg i najšrećniji ne može. Jer raste on nesprečen u nezaustavljivoj gladi duha i tela njegovog. I mami me i vabi žedno srce žita niz vetar usnulog, što raste tonući kroz izvor prvog videla i trag koji je mnogosisna hlebna kora. A muški i ženski prsti je bogobojažljivo sa ushićenjem miluju, čineći nakon toga najuzvišeniju, najdublju i najbolju stvar poradi plodnosti sledeće žetve.

A ja nad hranljivošću što rukopoložena je u njemu visoko i dično uzdižem glavu. Ta postelja mirotočiva čedna je pred našim rukama koje dižemo u pravcu nije ne oskrvnjujući svojom bezmernom gladi je.

O LUČENJU SMOLE KOD ČETINARA

Sok sune u sunovrat držeći se okomitih zidova. Jedan je deo uvek iza njega, na dole pretičući sebe. Ne zaustavlja se ni kada je kraj puta, jer je on onaj koji ga pravi, sve mrtvo postaje živo oko njega. Radost koja i najtežu bol nadbija, i zimi je izvor njegov zelen, bistra voda u bistrom vremenu. Led ledeni i opojan kao lepota snežne pahuljice. Provejava moja ljubav lepršavo, bez moći da padne na zemlju, podriva sebe u letu što šara je nebeska — omča namaknuta. O, ljubavi moja!

U kaplji soka stvrdnutog u trenutnu sanjariju počinje novi život, incipit vita nova, blažena prva ljubav naslonjena o mirisavo stablo tankovitog bora. Iglice se pod nogama kostreše u nešto što pomalo liči na ptičije gnezdo i na široka prsa latice cveta.

KORAK PO KORAK

1. Prvi poklič

Oni, koji nas uče mudrosti i ljubavi i smrti i životu. Oni nas danas posećuju u obliku tragova na koje nailazimo putujući znanim i neznanim stazama sudbine već stvorene i još nestvorene.

Mi sebi možemo da priuštimo ono što oni sebi ne mogu: da tražimo i da nas nalaze.

Mi učimo nečemu, i braneci se branimo to što je jutro naše ljudsko, mi učimo rani iz koje krv sveža teče, čista i zdrava. Nasip, koji sebe sipa na dno sebe, rastući k nebu, a dole ipak, k zemlji, gradići sebe. Jer život je naša sopstvena nega. Poklič koji stalno poziva na ponovno rođenje.

2. Seks i istinska poslednja šansa

To je dijalog koji je potpuno neutralan, koji nije ni molba ni pobeda, dijalog između čoveka i sudbine.

Ne može nikako predstavljati pomoć u razaznavanju to da smo izvan, ali još manju pomoć bi imali i da smo unutra. Istinska poslednja šansa nije to da nismo ni izvan ni unutra, već je ona samo to da se drukčije misli i ponaša. Reformacije, renesanse i revolucije su otelotvorenje te poslednje šanse. Ta šansa je uvek ili pogibija ili ljubav do kraja predana samoj sebi ali i onom protivnom. Znači: seks i smrt.

Istinsko je nešto samo što je životno, tj. može da se kreće i misli. Odluka za jedno ili drugo je uvek samo put u isto. I čitava ta istinska poslednja šansa nije sve ili ništa već je sve i ništa, ona je noć odluke ali isto toliko i nemoć. Jer nema razlike između Smrti i Ljubavi. Samo što ono prvo oplemenjava drugo, ono je izvor kulture ali je izvor i lukavosti da se ukrade ili bilo kako domogne parčeta hleba.

Ali i pored svega negde mora da postoji nada. Ako nigde drugde onda baš u tom mora i nekom treba.

3. Da se putuje

Toliko spreman osećajnošću za nove predele i nova lica. Pažljivo spreman, urođeno to davno, stečeno slasno, čekam da i u jednom brzom zamahu i u jednom laganom stapanju obrglim to što navršši duh i sebe sačini. Ali to je bezdušnost, to što nigde ne mrdam. „Osloboditi se svega, i ne osvrtni se”, kaže tvrdoglavi Rilke, čak je i on više ono što je mislio i snatrio nego na pragu tek, možda, onog što zbiljsko nije a pre svega je.

Duboko dole, tamo gde je sve ništa, nema senj koja nalikuje ovom sprečavanju DA SE PUTUJE.

Odisej je najveći ljudski prijatelj. Lutati — uh, kako jezivo i besmisleno zvuči sama reč. A koliko li draži ipak u njoj, jer uvek novi predeo je utisak koji humanizira.